

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ЕТИКА

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2023./2024.

Испитна књижица 2

ETI.53.SR.R.K2.16

56466

Начин исправљања грешака на листу за уредно писање:

		
↑	↑	↑
Прецртан погрешан одговор у заградама	Тачан одговор	Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

ЕТИКА

Задатак есејског типа ОЦЕЊИВАЧ 1

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

Е
Т
И
2

ПРАЗАН ПАПИР ☐

D-S053

1.

Појмови

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

5. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2.

Аргументација

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3.

Примереност
примера

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Композиција

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Шифра оцењивача: _____

ETI.53.SR.R.E2.01

56468

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

ЕТИ2

ОВДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

ЕТИКА

Задатак есејског типа

ОЦЕЊИВАЧ **2**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

Е
Т
И
2

ПРАЗАН ПАПИР ☐

D-S053

1.

Појмови

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

5. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2.

Аргументација

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3.

Примереност
примера

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Композиција

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Шифра оцењивача: _____

ETI.53.SR.R.F2.01

56469

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

ЕТИ2

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не пишите есеј док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **150** минута без паузе.

Задаци се налазе у две испитне књижице. Редослед решавања бирајте сами.

Добро распоредите време како бисте могли решити све задатке.

Овај дио испита састоји се од задатка есеја. Есеј напишите следећи приложеном упуту и смернице за писање есеја.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Есеј обавезно напишите на лист за уредно писање у овој испитној књижици.

Пишите читко. Есеј ће се бодовати с нула (0) бодова ак је нечитко написан. Ако погрешите у писању есеја, на 2. страници ове испитне књижице приказан је начин исправљања грешака. При исправљању грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку којом се пише плавом или црном бојом.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успјеха!

Ова испитна књижица има 12 страница, од тога 3 празне.

Задатак есејског типа

Пажљиво прочитајте наведени текст. Према понуђеним смерницама напишите есеј с јасном структуром: уводним делом (постављањем тезе или хипотезе), средишњим делом (анализом и аргументацијом) и закључком (синтезом).

Тема есеја: **Моралне вредности и остварење слободе**

Гледиште да постоје објективне моралне или друштвене вредности, вечне и универзалне, недирнуте историјском променом, те доступне духу сваког разумног човека само ако одлучи уперити свој поглед према њима, без сумње је отворено за све врсте питања. Па ипак, могућност да разумемо човека свог сопственог или било којег другог доба, као и заправо сама могућност комуникације међу људским бићима, зависи од постојања неких заједничких вредности, а не само од заједничког „чињеничног” света. Ово последње је нужан али не и довољан услов људског општења. Они који су изгубили везу с вањским светом описују се као ненормални, а у крајњим случајевима као болесни. Али такви су и они – и то је оно што треба рећи – који су се превише удаљили од нашег, општег света вредности. (...) Прихватање заједничких вредности (...) улази у наше схватање нормалног људског бића. Оно служи за разликовање таквих појмова као што је основ људског морала од других појмова као што су обичај, традиција, закон, начин опхођења, мода или етикета (...)

Моралне – као и уопштено вредносне – категорије нису ни изблиза онако чврсте и неискорењиве као што су то, рецимо, оне које се односе на перцепцију материјалног света, али оне нису нити толико релативне нити променљиве (...) Минимум заједничких моралних вредности – међусобно повезани појмови и категорије – јесте суштинско за људску комуникацију. (...)

Присилити човека значи лишити га слободе – слободе од чега? Скоро је сваки моралист у људској историји хвалио слободу. Попут среће и доброте, попут природе и стварности, то је термин чије је значење толико порозно да изгледа како има врло мало тумачења којима би он могао да се одупре. (...) Желим да испитам не више од та два значења (...) Прво од тих политичких значења слободе или независности (...) које ћу звати „негативним” смислом представља део одговора на питање „Које је подручје унутар којег неки субјект – особа или група људи – јесте или треба да буде остављен да ради или да буде оно што може да ради или што може да буде без уплитања других особа?” Друго значење, које ћу звати „позитивним” смислом јесте део одговора на питање „Шта или ко је извор контроле или уплитања који могу одредити да неко ради или да буде пре ово неголи оно?” (...) Слобода која се састоји у томе да сам свој сопствени господар, и слобода која се састоји у томе да ме други људи не спречавају у мојим изборима, (...)

Слобода је господарење над собом, уклањање препрека мојој вољи, ма какве оне могле бити – отпор природе, моје необуздане страсти, ирационалне институције, супротстављена воља или понашање других. Природу увек могу, барем у принципу, обликовати помоћу техничких средстава и прилагодити је својој вољи. Али како треба да поступам с

непослушним људским бићима? Морам им, ако могу, такође наметнути своју вољу, „обликовати” их према свом обрасцу, одабрати за њих улоге у свом комаду. Али зар то неће значити да сам само ја слободан док су они робови? (...)

Могуће је да (је) идеал слободе да се бирају циљеви, без да се за њих тврди да поседују вечно важење, (...)

Исаја Берлин, *Два поимања слободе*, у: Исаја Берлин; *Четири есеја о слободи*

Смернице за писање

У есеју одредите појмове: „објективне друштвене вредности”, „људска комуникација”, „основ људског морала”, „два значења слободе” и „идеал слободе”.

1. Објасните због чега је разумевање човека и људске комуникације, унаточ томе што се вредности мењају кроз историју, нужно повезано с постојањем заједничких и објективних друштвених и моралних вредности.
2. Објасните ауторово разликовање првога политичког схватања слободе или слободе у „негативном смислу” и другог политичког схватања слободе или слободе у „позитивном смислу”.
3. Објасните шта према Вашему суду подразумева идеал слободе.

Аргументацију у есеју поткрепите примерима:

1. слободе која не придоноси добробити особе
2. слободе која увећава добробит особе и друштва.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Празна страница

Празна страница

Празна страница